

Do Bratislavy prišla vysloviť svoj názor na násilie na ženách aj výtvarníčka Evelin Stermitzová
Psychické násilie je otázka moci

V netradičných podzemných priestoroch Mestskej tržnice v Bratislave do tejto nedele trvá výstava reagujúca na tému násilia na ženách. Medzinárodné zastúpená výstava je projektom organizácie Amnesty International, ktorá sa rozhodla práve touto formou reagovať na aktuálny spoločenský problém. Rakúska výtvarníčka EVELIN STERMITZOVÁ predstavila svoje štvrt hodinové video, zaznamenávajúce pohybovú improvizáciu ženy v priestoroch bývalého koncentračného tábora.

Na výstave prezentujete meditatívne čierno-biele video zaznamenávajúce akúsi pohybovú strnulosť ženy, ktorá až v závere je schopná vstať, urobiť zopár krokov a odísť z miesta "temnej minulosti". Aká dôležitá je táto téma pre vašu tvorbu?

Video Evelin Stermitzovej zachytáva tanec v bývalom koncentračnom tábore. FOTO - E.S.

"Už dlhé obdobie je to pre mňa zaujímavá téma. Je aktuálna v každodennom živote. V mojom projekte tanečníčka precítila dané miesto. Slabosť a kontemplatívna bezmocnosť ženy ukazujú zároveň pozíciu pozorovateľa. Je to synonymum pre ženu všeobecne, môže to byť ktorákoľvek. Záverečný útek z miesta je len zdanlivým útekem zo situácie."

Ako je však možné vymaniť sa z tohto začarovaného kruhu?

"Psychické násilie je aktuálny problém, tiež otázka moci, odovzdania sa, nátlaku. Je to spoločenský problém, pretože ženy sú vychovávané, aby boli tiché, pokojné a poslušné, čo môže byť dôvod na vznik násilia. Ženy sú od detstva tlačené do pasívnej roly a nedostatočne sa precítujú ako silné osobnosti."

Počuli ste už o podobnej výstave, ktorá by reagovala na tento špecifický problém?

"Nepočula som o tom, len o téme ženskej pozície. Aj keď mnohé umelkyne ako Cindy Sherman, Barbara Kruger či Valie Export sa už v minulosti venovali ženským témam, mnohé súčasné výtvarníčky nechcú, aby ich spájali s feministickou tematikou, čo je chyba, lebo určité problémy treba zviditeľniť."

Pracujete s rôznymi umeleckými formami. Ktoré sú vám najbližšie?

"Podľa témy určujem aj médium. Venujem sa fotografii, videu, net artu. Umenie je pre mňa predovšetkým proces, pri ktorom sa učím o tematike. Fotografie spájam s textom, pri videu je zapojená hudba - zvuk. Net art zas spája mnoho ľudí, ale nemá konkrétne miesto. Pri tomto špecifickom umení človek nemusí nikam cestovať, no na druhej strane sa nedá predať tak jednoducho ako obraz."

Zaujímate sa aj o otázky týkajúce sa konzumného životného štýlu. Ktoré projekty sociálneho umenia ste realizovali?

"V happeningu Večierka predstavenom v supermarkete v Grazi mali návštevníci možnosť vymeniť vystavené obrázky produktov za niektorú osobnú vec. Pri kase vyplnili dotazník, na čo tento predmet potrebujú. Sociálna téma je hodnotená z iného uhla, dôležité je, aby sa človek zamyslel, aby si uvedomil, ako vlastne žije."

Aká je komunikácia s publikom, ktoré je zatiahnuté do takejto hry?

"Pre mňa je dôležitá potreba osloviť. Nechcem tvoriť umenie obrátené do seba. V našej spoločnosti sa práve výtvarné umenie prezentuje priveľmi pasívne, a preto existuje veľký odstup medzi ním a jeho publikom. Ten by sa mal zmenšiť, aby publikum ľahšie chápalo. Bariéra by sa mala zrušiť, pretože umenie by nemalo byť niečo nedosiahnuteľné, vysoké, krásne, ale blízke a pochopiteľné."

Rakúska umelkyňa Evelin Stermitzová (1972) vyštudovala mediálnu komunikáciu na univerzite v Klagenfurte a vizuálnu komunikáciu na Akadémii výtvarných umení v Ľubláne. Pracuje v oblasti fotografie, videa, internetového a konceptuálneho umenia so zameraním na ženské a sociálne témy, na riešenie problematiky rodu, rozdiely medzi mužom a ženou v zmysle teórií Jacqua Lacana, či ženské telo a jeho symboliku v minulosti a súčasnosti.

FOTO - FLESh RASTISLAV PROCHÁZKA

ZUZANA ŠIDLÍKOVÁ
(Autorka je historičkou umenia a dizajnerkou)

[7. 12. 2005]